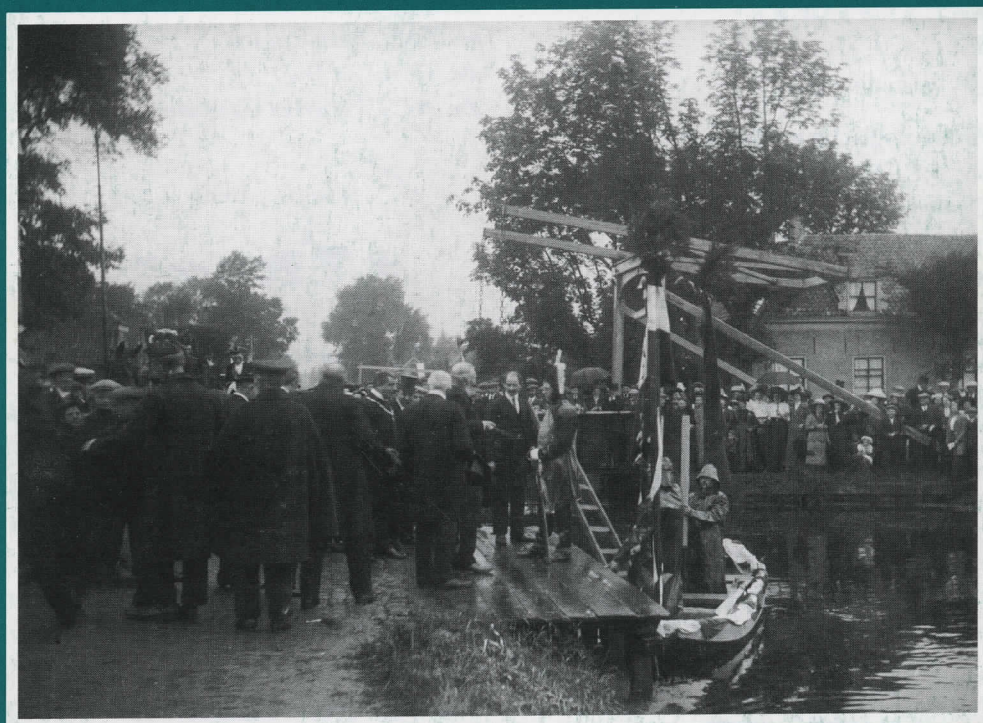

't Seghen Waert

jaargang 22 aflevering 4

december 2003

verenigingsblad van het Historisch Genootschap
Oud Soetermeer

Historisch Genootschap Oud Soetermeer

Bestuur

dbr. E.H. Oskam, voorzitter

Juweellaan 175, 2719 SB Zoetermeer
tel. (079) 361 65 38

dbr. R. A. Knotter, secretaris

Smallingerland 6, 2716 AD Zoetermeer
tel. (079) 352 10 22

mw. H.E.M. Westerman, penningmeester

Nassaulaan 12, 2712 AX Zoetermeer
westdijk@hetnet.nl
tel. (079) 316 81 21

mw. I. de Kler (A.W.Z.)

dbr. C.A.M. Klein (G.W.Z.)

dbr. G. J. Moers (I.S.V.)

Archeologische werkgroep

dbr. B.F.F.H. van der Ven

Douzapad 30, 2722 AX Zoetermeer
bvdven@worldonline.nl
tel. (079) 342 79 91

Genealogische werkgroep

mw. M.E. Vijverberg-Kalkema

Stekelbaarsloot 35, 2724 AR Zoetermeer
kalkema@wanadoo.nl
tel. (079) 331 65 52

Interviewgroep Sprekend Verleden

dbr. E.W. van den Burg

Fr. Hendriklaan 32, 2712 EE Zoetermeer
tel. (079) 316 48 58

Archief en bibliotheek

mw. J.M.C. Huisman-Aaftink

Bernhardstraat 2, 2712 CS Zoetermeer
jokehuisman@hetnet.nl
tel. (079) 316 31 79

Ledenadministratie

dbr. A.Ph. Rademaker

Banckertstraat 5, 2712 KK Zoetermeer
arademaker@wanadoo.nl
tel. (079) 316 43 74

Redactie

mw. C.J. Moerman-van Voorst

Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer
c.j.moerman@planet.nl
tel./fax (079) 352 14 88

dbr. P. Drapers

mw. F.M.J. Heidt-Reeuwijk

dbr. Th. van der Poel

dbr. A.C.J. Vermeulen (publicaties)

t Seghen Waert is een uitgave van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer.
ISSN: 1384-7260

Het Historisch Genootschap is gevestigd in
't Oude Huis, Dorpsstraat 7
2712 AB Zoetermeer, tel. (079) 319 06 83

Website: <http://www.oudsoetermeer.nl>

E-mail: info@oudsoetermeer.nl

Openingstijden archief en bibliotheek:

iedere woensdag 14.00-17.00 uur

Inloopmiddag A.W.Z.: eerste zondag van de
maand 14.00-17.00 uur

Inloopavond G.W.Z.: eerste maandag van de
maand 20.00-22.00 uur

Inhoud

Van de redactie	1
Nieuwe leden, hartelijk welkom in de vereniging	2
Dijkdoorbraken	3
Sprekend Verleden: In gesprek met Wim van Hamersvelt	4
Herinneringen van een domineesdochter	12
Mooie en leerzame busuitstap naar Noord-Holland	24

Van de redactie

Voor u ligt weer een boeiende aflevering van 't Seghen Waert, met zeer afwisselende artikelen. Was u niet in de gelegenheid op 20 september de bustocht naar Noord-Holland mee te maken, dan kunt u aan de hand van het verslag van deze tocht alsnog ervan genieten. De heer Wim van Hamersvelt vertelt uitvoerig over zijn belevenissen als oorlogsvrijwilliger in het voormalige Nederlands-Indië en mevrouw Rie van Deursen-Bootsma schildert heel nauwkeurig de Zoetermeer-Zegwaartse samenleving aan het begin van de vorige eeuw. Verder een reactie van de heer Van Stalduinen op het artikel over Zoetermeer en de watersnoodramp van 1953, waarvoor onze hartelijke dank.

Het jaar 2003 snelt weer naar het einde. De redactie wenst dan ook eenieder prettige feestdagen, een goede jaarwisseling en een gelukkig en gezond 2004.

Kopij voor de eerstvolgende aflevering is dagelijks welkom bij de redactie, maar uiterlijk 31 januari 2004.

Wij adviseren
 & *Creëren...*

**Bloembinderij
 De Nobel**

Dorpsstraat 86k
 2712 AM Zoetermeer
 Telefoon (079) 316 93 11

Nieuwe leden, hartelijk welkom in de vereniging

Dhr. B.A.J. Arendse, Glenn Millerode 17, Zoetermeer
 Dhr. P. Beyerinck, W. Bontekoestraat 15, Hilversum
 Dhr. N. van Elleswijk, Valandil 9, Geldrop
 De Gouden Sleutel, Dorpsstraat 63, Zoetermeer
 Dhr. W. Vermeulen, Derde Stationsstraat 302, Zoetermeer
 Dhr. A.G.M. Westgeest, Voorweg 184, Zoetermeer
 Dhr. G.A.M. van Wijk, Zegwaartseweg 148d, Zoetermeer

Contributie 2004

Op de ledenvergadering van 12 november j.l. is goedkeuring gegeven aan de voorgestelde contributieverhoging van 10%. Voor het jaar 2004 bedraagt de contributie daarmee 13,75 euro per lid en 7,00 euro voor een tweede lid op hetzelfde adres. Bijgaand treft u twee acceptgiro's aan, de ene voor de verplichte contributie (welk bedrag u uiteraard naar wens mag verhogen), de andere voor een vrijwillige bijdrage aan het werk van één of meer werkgroepen. U kunt zelf aangeven welke werkgroep(en) u wilt ondersteunen. Iedere bijdrage, hoe klein ook, is van harte welkom. Als u niet met één van deze acceptgiro's uw contributie of bijdrage wilt voldoen, maar op een andere wijze, vermeldt u dan alstublieft ook uw lidnummer. U weet, er zijn vele hondjes die Fanny heten, hetgeen de penningmeester voor onoplosbare raadsels stelt. De penningmeester stelt betaling vóór 1 april 2004 zeer op prijs.

Dijkdoorbraken

Uit Scheemda reageerde ons lid, de heer J. van Staalduinen op het artikel van Ton Vermeulen over de Watersnood (zie 't Seghen Waert, september 2003). Daarvoor onze dank. Hij verwondert zich erover dat in alle publiciteit rond de dijkdoorbraak in Wilnis wordt gezegd, dat zoiets nog nooit was voorgekomen. Hij weet wel beter, want hij woonde in 1947 in de Zoetermeerse of Nieuwdrooggemaakte polder en hij schrijft: "In 1947 was er in Zoetermeer ook een dijkdoorbraak, gelijkende op de doorbraak in Wilnis. Door de toen zeer droge zomer verschoof de Ringvaartdijk van de Zoetermeerse Meerpolder aan de kant van de Zoetermeerse of Nieuwdrooggemaakte polder, niet ver van de afslag van de Broekweg naar de boerderijen van de families Spruyt die daar toen woonden. Deze boerderijen, gelegen in de Zoetermeerse Meerpolder, staan er nu nog. Nu zou zo'n doorbraak daar door de nieuwbouw meer schade aanrichten dan toen. Er was toen nog bijna niets gebouwd, dus het water kon door de sloten worden opgevangen. Door snel afdammen van de Ringvaart werd erger voorkomen en viel achteraf de schade mee. Wij als jeugd toen, hebben veel paling lopen rapen van het ondergelopen land. Dat was in die jaren een prachtig verzetje. Het Hoogheemraadschap van Rijnland, waar toen ook de Ringvaart onder hoorde, is deze voor Zoetermeer toen zo spectaculaire gebeurtenis zeker vergeten. Als je er de krant uit die tijd op naslaat, zie je daarin uitgebreide aandacht aan deze mini-watersnood."

Bij Fris Versshop voor al uw...

- **Hollandse en buitenlandse kaasspecialiteiten**
- **vers gebakken noten**
- **heerlijke zuidvruchten**
- **kakelverse eieren**
- **paté's en salades**
- **boerenzuivel**

Dorpsstraat 96 / 2712 AM Zoetermeer / Telefoon/fax (079) 316 76 16

Sprekend Verleden: In gesprek met Wim van Hamersvelt

E.W. van den Burg

Enige jaren geleden hebben we een vraaggesprek gepubliceerd met een Zoetermeerder, die tussen 1945 en 1950 als militair verplicht in Nederlands-Indië is geweest. Ditmaal komt iemand aan het woord, die er als vrijwilliger naartoe is gegaan. Dat had wel een kleine voorgeschiedenis.

Lid van de Binnenlandse Strijdkrachten

Wim is geboren in 1920 en in de Tweede Wereldoorlog werkte hij voor de Voedselvoorziening. Hij was zodoende gevrijwaard van verplicht werken in Duitsland. Hij voelde zich als jongeman toch al enigszins aangetrokken tot het militaire bedrijf. Hij kon daar al wat vertrouwd mee raken toen hij in het voorjaar van 1945 werd benaderd om toe te treden tot de Binnenlandse Strijdkrachten (B.S.), in het bijzonder bij het Strijdend Gedeelte. Zelf zegt hij daarover: "Bij de B.S. hebben we, toen we nog bezet waren, meteen al training gehad. Op 27 maart 1945 ben ik bij de B.S. gekomen. Men heeft mij gevraagd. We hebben toen geoefend in het gebouw van 'Zélandia'. Je leerde marcheren, je leerde in de houding staan, je leerde een stengun uit elkaar halen enzovoort. Je kon niet schieten, maar je leerde wel elementaire dingen."

Vrijwillig naar Indië

Wim had zich voorgenomen om zich als oorlogsvrijwilliger op te geven om naar Indië te gaan. "Ja, eigenlijk voordat we 'bovengronds' kwamen, was ik al van plan om naar Indië te gaan. Wij hadden het gevoel: het was ons Indië en onze Nederlanders die daar zaten waren nog niet bevrijd, die zuchtten nog allemaal onder Japanse krijgsgevangenschap. Dus ik was van plan om mij op te geven om te gaan vechten tegen Japan in Indië. Eén moment heb ik nog gedacht om het toch maar niet te doen, dat was bij de overval van de Duitsers op de B.S. op 5 mei 1945. In mijn dagboek schreef ik toen: "Ik ga niet naar Indië, ik was het van plan, maar ik ben er niet voor geschikt". Maar een paar weken later dacht ik: "Ik doe het toch!" Op 22 juni 1945 zijn we met tweëntwintig man van de BS-afdeling Zoetermeer/Benthuizen naar Den Haag gegaan om ons te laten inschrijven als vrijwilliger. In feite waren we toen nog steeds in dienst van de Binnenlandse Strijdkrachten. Op 31 juli 1945 zijn we naar Woerden vertrokken voor een opleiding, die op 21 september werd voortgezet in Voorschoten. Dat was behoorlijk pittig daar. We werden getraind door Engelse militairen die de Tweede Wereldoorlog hadden meegemaakt. Er werd bijvoorbeeld, als je bij oefeningen ergens onderdoor moest kruipen, met scherp geschoten. Ze schoten natuurlijk wel op een

bepaalde hoogte, maar je moest je hoofd niet omhoog doen, want dan was je er geweest. Ja, we zijn hard getraind door die Engelse militairen!
Mijn aanmelding op 22 juni was een voorlopige, ik denk dat ik in Voorschoten definitief getekend heb. Uiteindelijk zijn we met z'n twaalfen uit Zoetermeer overgebleven: Aart en Henk Weening, Henk Knol, Piet Nieuwenhuijsen, Jan van Straalen, Bert van der Wees, Theo Vonk, Bert van der Most, Wim Hoogendam, Piet de Kooter, Karel van Straalen en ikzelf". Van de oorspronkelijke groep van tweeëntwintig zijn er dus tien afgevallen. Die hadden zich bedacht en ieder van hen zal daar een reden voor hebben gehad."

De grote reis

"Op 1 december 1945 zijn we in Voorschoten op de trein gegaan naar Oostende. We hebben denk ik wel twintig uur in de trein gezeten, want veel bruggen waren vernield. We hebben een enorme omweg moeten maken. Toen we in Voorschoten naar de trein marcheerden, zag het zwart van de mensen, het was een haag van mensen. Dat was wel wat dramatisch, sommigen stonden te huilen aan de poort, zelfs de wacht stond te huilen! We zijn overgestoken naar Engeland en kwamen terecht in East Hampstead Park. Op Oudejaarsavond zijn we uit Southampton vertrokken met de Alcantara richting Indië. Het was een enorm groot Engels troepen-transportschip met in totaal 4000 man aan boord. De leefruimte was niet al te groot, 280 man in een ruimte van twintig bij twintig meter!"

Rechts de heer Van Hamersvelt achter de 22-set tijdens een actie

Een waagstuk

Wim was in Zoetermeer badmeester en het zwemmen zat hem in het bloed. “We gingen voor anker in de baai van Trinco Malee, dat is bij het vroegere Ceylon, dat nu Sri Lanka is. We lagen volgens onze waarneming heel dicht bij het land, we zagen palmen en dat was fantastisch, het maakte een enorme indruk op ons. Toen heb ik de idiote stunt uitgehaald, samen met Kees Walraven, de oppasser van de dominee, om naar land te zwemmen. Er waren al mensen aan het zwemmen, maar die werden uit het water gehaald. Maar wij konden aan de andere kant van het schip, via een luik en een bootje dat daar lag om water in te brengen, in de zee komen. Zo zijn we twee kilometer naar land gezwommen. Later hoorden we dat er nog haaien waren ook. We kwamen aan land en hebben daar in onze zwembroek wat rondgelopen. We kwamen in aanraking met Engelse militairen, die vroegen aan ons: “Are you breaking ship?” We begrepen al gauw dat het een marine-uitdrukking was voor deserteren. We zeiden: “Nee, we zijn helemaal niet gedeserteerd, we gaan juist enthousiast naar Indië, maar we wilden alvast wat van de tropen zien”. Uiteindelijk zijn we bij Engelse officieren terechtgekomen, aan de havenkant alweer, want we voelden ons toch niet happy. Die hebben geregeld dat de bemanning van een bootje ons terugbracht naar het schip, in zwembroek nog altijd. Ze wilden ons aan boord brengen, maar we zeiden: “Nee, dat willen wij niet, laat ons in de buurt van het schip weer in zee duiken” en via het bootje zijn we weer aan boord gekomen. Niemand heeft ooit iets gemerkt, terwijl anderen die gezwommen hadden tot aan Singapore ‘streng’ (in militaire dienst is dit een zware straf) kregen. Maar ik was zo belust om die tropen te verkennen. Het was een wonder. We vonden het prachtig”.

Voorlopig niet ontschepen in Indië

“Van de Engelse autoriteiten mochten geen Nederlandse troepen naar Java. En daarom zijn we eerst naar Singapore gegaan en daar hebben we nog acht dagen in de haven gelegen voordat wij, en het was inmiddels 31 januari 1946, op Malakka aan land mochten. We werden daar ondergebracht op een vliegveld dat de Jappen aangelegd hadden. We lagen ook in een tentenkamp van de Jappen die daar gelegerd zijn geweest. De aanleg van dat vliegveld is heel dramatisch geweest. De inlandse bevolking heeft het materiaal moeten aanslepen uit de bergen en velen hebben dat niet overleefd. Daarna zijn we nog een maand gelegerd geweest op een rubberplantage. We hebben de tropen niet leren kennen in Indië, maar op Malakka, wat toch erg veel overeenkomsten vertoont. Wij hebben dus geluk gehad bij andere troepen vergeleken. Wij hebben de tijd gehad om te acclimatiseren. In mijn functie als verbindingsman was ik die eerste tijd zo vrij als een vogel, samen met een

korporaal. Pas op de rubberplantage werd de eenheid 'Verbinding' gevormd. Toen kregen we er ruim twintig man bij en wij waren de twee die de jongens moesten gaan opleiden. We hebben ze leren seinen en toen kwam er, zo gaat het in het leger, een sergeant-majoor boven ons en hij werd onze commandant. Die wist van toeten noch blazen en wij hadden al het werk gedaan om die jongens op te leiden!"

Functie en rang

"Ik was soldaat 1e klasse en later, in een gevechtsperiode, ben ik korporaal geworden. Ik moest leiding geven aan een radiosectie en die bestond uit elf man. Ons peloton bestond uit een Technische Dienst, een Telefoonsectie en een Radiosectie. Pas op Java hebben we ons materiaal ontvangen voor de radioverbinding. Het was allemaal van Engelse makelij en dus waren er Engelse instructies bij, die we zelf ook nog moesten leren. Gezamenlijk hebben wij moeten leren om de apparatuur te bedienen. Radioverbinding was van levensbelang. Patrouilles in het veld moesten met elkaar in verbinding blijven, wanneer er gewonden waren moest er een dokter komen, enzovoort".

De hoofdpst tijdens een tweedaagse actie in de bergen bij Soemedong oktober 1947. Links de heer Van Hamersvelt

We hebben al heel wat kunnen lezen over de heenreis, maar nu willen we weten wat het doel was van de eenheid waartoe Wim behoorde.

De taak

“Primair orde en rust brengen. Eerst was het de stad Batavia beveiligen en ook ver eromheen. Daarna zijn we een jaar gelegerd geweest langs de Postweg Batavia-Bandoeng. Vanaf Buitenzorg tot boven het Poentjakgebergte. Daar gingen een paar keer per week konvooien over en die weg was de levensader voor Bandoeng. Eigenlijk hadden wij alleen de grote steden bezet, met een klein gebied eromheen. Die tussengebieden waren door de Engelsen al toebedeeld aan de Republiek en de grenzen vormden de zogenaamde demarcatielijn. Langs de weg was het heel gevaarlijk en in het begin vielen er ook doden bij de konvooien. De totale weg was 150 kilometer en wij hadden de verantwoording over 50 kilometer weg om te beschermen.

De Zoetermeeders zaten allemaal in hetzelfde Bataljon en toch zagen we elkaar niet zo vaak. Het Bataljon was verspreid over 50 kilometer in kleine kampongs langs de weg, de ene boven op de Poentjakpas en de andere beneden bij Tjipajoeng, dat ligt bij Buitenzorg. En dan waren de Zoetermeeders verdeeld over de verschillende compagnieën, dus maar af en toe zag je elkaar. Het was wel heel fijn als je weer een bekende uit Zoetermeer zag! Later zijn we heel veel opgetreden in gebieden waar het onrustig was. We kwamen in gebieden die eerst verlaten waren door de bevolking en dan konden wij nog wat doen zodat ze weer aan het werk konden. In de Jappentijd was de bevolking uitgehongerd en geplunderd, ze liepen in jutezakken rond. Het was ongelooflijk armoedig en alle huizen waren vernield, alles was kapot, daar heb je geen idee van. Dus zodra wij er waren en het weer rustig was, konden die mensen hun akkers weer bewerken, die konden er in vrede leven. De bevolking kwam terug en die leefde in harmonie met ons. Wij van de ‘Verbinding’ waren echte zwervers. Vaak waren we maar één of twee weken op één plek. We zwierven van de ene kampong naar de andere. En ook het Bataljon zelf werd vaak verplaatst. We waren bijna altijd reizende”.

Een gruwelijke ervaring

“De tegenstander beschoot ons, vooral kleine eenheden op wegen moesten het ontgelden. Ze schoten ook op patrouilles en altijd vanuit verdedekte opstellingen. Dat is wel begrijpelijk, maar voor ons was het natuurlijk erg moeilijk om je daartegen te verdedigen. Er vielen ook doden bij. Je kon trouwens niet over één vijand spreken. Wij zijn in Indië gekomen aan het einde van de Bersiappperiode. De Republiek was uitgeroepen, maar die had geen gezag. Die had wel een soort legertje, maar er waren ook veel rovende en

zwervende benden en die waren ongelooflijk wreed. We hebben meegemaakt dat een patrouille bij avond in een hinderlaag is gelopen en daar zijn toen zes jongens in handen gevallen van zo'n Indonesische bende. Een paar dagen later heeft een Chinees ons naar de plaats gebracht waar die jongens begraven lagen. Ik moest toen mee als verbindingsman en er ging een dokter mee en wat Genietroepen. En toen werden die jongens opgegraven. Nou, dat was verschrikkelijk, het ergste wat ik ooit heb meegemaakt. Geslachtsdelen en armen afgehakt, ogen uitgestoken Ik heb altijd gehoopt dat ze al dood waren, voordat ze zo werden toegetakeld. Toen die patrouille maar niet terugkwam, ben ik vrijwillig meegegaan met een andere patrouille om ze nog te redden. Dat is ons helaas niet gelukt en we hebben ook geen contact gekregen. In de morgen zijn er KNIL-troepen gekomen en die hebben de aanvallers weggejaagd en die zijn toen verderop getrokken”.

Een magere beloning

Vrijwilliger moest je zijn uit idealisme, niet voor het geld. “Ik weet helemaal niet meer hoeveel wij kregen, maar het was een schijntje, heel weinig. Soms waren we zo arm, dan gingen we de stad in en dan konden we alleen maar wat

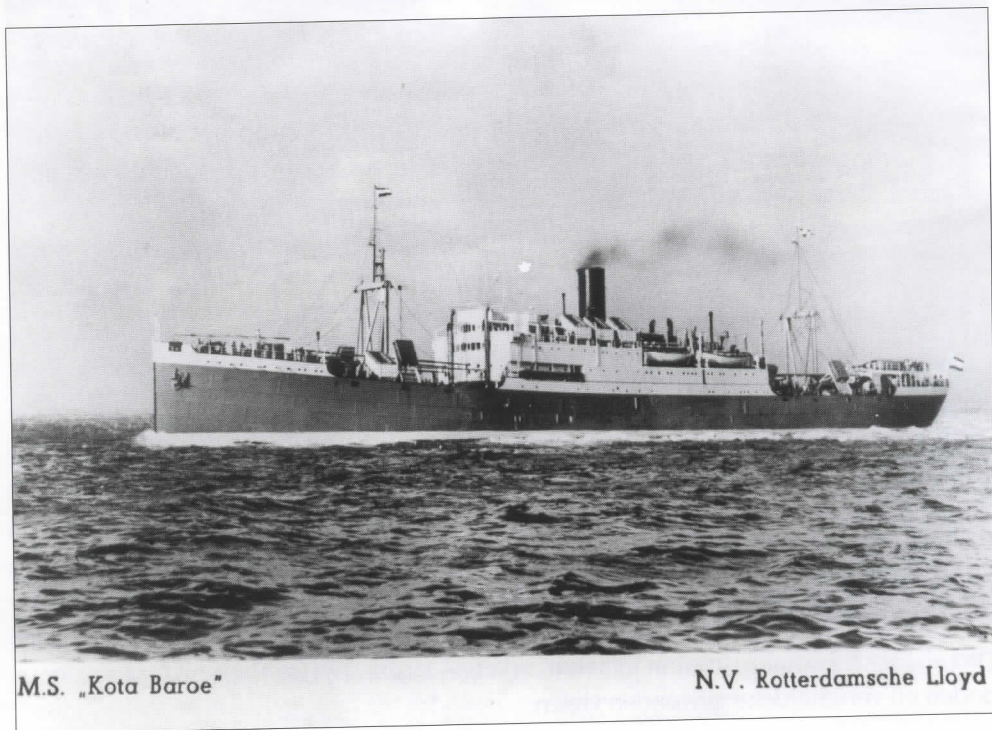

De brug bij Tjipajoeng, waar in juli 1946 een konvooi werd beschoten, waarbij vier doden en verscheidene gewonden vielen

ijswater kopen. Drank kregen we van het leger niet, alleen op hoogtijdagen, bij de geboorte van een prinses en bij verjaardagen van leden van het Koninklijk Huis. Dan kregen we een tinnetje bier. Sigaretten kregen we in overvloed. Hoewel we allemaal veel rookten, bleef er genoeg over om te ruilen voor souvenirs en dergelijke. Toen we naar huis gingen, mochten we een kist met artikelen meenemen. Van alles hadden we ingeslagen, sarongs, batikartikelen, zelfs rijst, allerlei cadeautjes voor de familie”.

Naar huis

“Na tweeënhalf jaar mochten we naar huis. Ik verlangde er erg naar. We zijn denk ik half mei sloop gegaan, maar we hebben er heel lang over gedaan. In juli zijn we thuisgekomen. We gingen met de Kota Baroe, maar het schip had motorstoring en daardoor moesten we langzaam varen. Vijf lange weken hebben we aan boord gezeten als haringen in een ton. De thuiskomst was geweldig. We zijn ontvangen toen we de Waterweg binnenvoeren, ongelooflijk, wat een mensen langs de kade! Duizenden mensen in bootjes op de rivier, overal juichende mensen. Het was geweldig! We kwamen laat in de avond aan in de haven van Rotterdam en moesten nog een nacht aan boord blijven. De volgende dag zijn we met bussen naar huis gebracht. Overal waar we in de dorpen kwamen, hingen de vlaggen uit. Het onthaal was overal geweldig,

families stonden overal klaar, huizen waren versierd. Ik kwam de Stationsstraat binnen en overal werd gevlagd. Toen ik uitstapte, kwamen mijn moeder, mijn broer en mijn zuster mij tegemoet. Dat was geweldig ontroerend die ontvangst! Een paar dagen later zijn we door het gemeentebestuur ontvangen en daarbij hebben we nog een erepenning van de gemeente gekregen. We zijn met alle egards en alle waardering ontvangen. We waren ook bij de eerste troepen die terugkeerden”.

Ze kwamen niet allemaal terug

Van de twaalf Zoetermeerse vrijwilligers zijn er twee niet teruggekeerd. Dat waren: Hendrik Jan Knol, 34 jaar, overleden op 20 april 1947 in het militair hospitaal te Tjimahi en Arend Weening, 32 jaar, overleden op 9 april 1948 tussen Cheribon en Tjilimoes.

Voor hen en de eveneens omgekomen Martinus Bolleboom, 23 jaar, overleden op 15 september 1948 in het gevecht bij kampong Djeglong, desa Palangsau, district Kebontjandi, werd enige jaren geleden een monument onthuld in het Wilhelminapark. Sindsdien worden ze allen betrokken bij de jaarlijkse dodenherdenking.

Tot slot

Om een beeld te geven van een oorlogsvrijwilliger over een periode van tweeënhalp jaar valt niet mee. Het zijn slechts enkele grepen die men kan doen. Het Historisch Genootschap prijst zich echter gelukkig, dat het kan beschikken over het boek dat de heer Van Hamersvelt heeft geschreven aan de hand van de dagboeken die hij over de hele periode heeft bijgehouden. Er is nog een pennenvrucht van hem en dat is het boekje: 'Wat een bevrijding, Soldaat in eigen dorp' met als ondertitel: 'Uit de vergeten dagboeken van Wim van Hamersvelt'. Dit boekje gaat over de vondst na bijna vijftig jaar van de bewuste (twaalf) dagboeken in het huis waar hij vroeger heeft gewoond en over de periode 27 maart 1945 tot en met 31 juli 1945.

Herinneringen van een domineesdochter

Ronald Grootveld

In de nalatenschap van drs. Jan van der Spek zijn twee brieven aangetroffen van mevrouw Rie van Deursen-Bootsma, die ze hem schreef in 1972, herinneringen ophalend aan haar jeugd in Zoetermeer rond de vorige eeuwwisseling. Rie (Hendrika Johanna Jacoba) werd geboren op 16 maart 1896. Zij bracht haar jeugd door in de oude hervormde pastorie aan de Dorpsstraat 10, die in 1928 werd gesloopt. Ze trouwde in 1925 met de arts Frans van Deursen uit Schiedam en verhuisde later met hem naar Vinkeveen. Daar overleed hij in 1979 en zij in 1994. Jeugdherinneringen van haar broer André werden in april 1996 al gepubliceerd in 't Seghen Waert. Om de inhoud van haar brieven in hun tijd te kunnen plaatsen, volgen hier eerst schetsen van de (protestantse) kerkelijke situatie destijds en van het gezin Bootsma.

Voorgeschiedenis

De pastorie aan de Dorpsstraat werd van 1806-1886 bewoond door de familie Van Sittert. Vader en zoon Van Sittert, beiden Johannes Jacobus genaamd, volgden elkaar op als dominee en stonden zo na elkaar op de kansel van de Oude Kerk. In de tijd dat J.J. junior predikant was, rommelde het nog al eens in de Hervormde gemeente Zoetermeer-Zegwaard. Het voert te ver om hier

De oude pastorie aan de Dorpsstraat 10 waar Rie Bootsma werd geboren
(foto wijlen A. van Vulpen-Roos)

Rie Bootsma met haar aanstaande echtgenoot, Frans van Deursen (foto F. van Deursen)

uitgebreid op in te gaan, maar dominee Van Sittert kreeg in zijn 46-jarige ambtsperiode met twee kerkscheuringen te maken.

Vanaf 1854 verenigden zich enkele andersdenkenden in Zoetermeer, die hier in 1861 in navolging van andere plaatsen in Nederland de Christelijk Afgescheiden gemeente (de latere Gereformeerde Kerk) oprichtten. Nog geen vijf jaar later organiseerden Isaac en Marinus Bos evangelisatiebijeenkomsten in de zojuist gesloten Remonstrantse kerk onder de benaming "Vrienden der Waarheid", omdat dominee Van Sittert naar hun idee te veel naar de "Groningse richting" (de vrijere en minder letterlijke uitleg van de Bijbel) zou overhellen. De dominee

zal dan ook in juli 1886 met bezwaard gemoed, maar wellicht ook moe van het onderlinge gekibbel, zijn ambt hebben neergelegd. Hij was toen 72 jaar oud en zou tot zijn dood in 1905 in Zoetermeer blijven wonen. Na zijn vertrek had de kerkenraad anderhalf jaar nodig om een nieuwe predikant in Zoetermeer te krijgen. Uiteindelijk kwam dominee Ymte Bootsma uit Lunteren naar Zoetermeer. Op 11 december 1887 vond zijn bevestiging als predikant in Zoetermeer plaats. Dat gebeurde door zijn schoonvader Johannes Krull, dominee te Spannum in Friesland. Een week daarvoor hielden de evangelisatiebijeenkomsten in de zogenaamde Bosjeskerk op. Daarmee waren de kerkelijke zorgen echter geenszins voorbij: dominee Bootsma zou in zijn Zoetermeerse periode nog de oprichting van een Vereniging van vrijzinnige hervormden meemaken (1914) en de stichting van een Gereformeerde gemeente (1923, los van de bestaande Gereformeerde Kerk). Even zoveel aderslatingen voor de Hervormde gemeente. Een half jaar voor zijn dood, in december 1926, vond de oprichting van de Vereniging tot verbreiding der gereformeerde waarheid plaats, een organisatie die als vanouds evangelisatiebijeenkomsten ging houden. Dat de evangelisten nooit geheel

waren verdwenen, blijkt uit een krantenbericht uit 1918, waarin sprake is van een “openbare samenkomst der Evangelisatie Ezra” op donderdagavond in het Spaarbankgebouw.

Het gezin Bootsma

Ymte Bootsma, geboren in Goënga bij Sneek, trouwde in 1878 met de domineesdochter Trijntje Krull uit Oppenhuizen, aan de andere kant van Sneek. Hij was toen bijna 27 en had al een jaartje in Utrecht gepreekt; zij moest nog 19 worden. Een week na hun huwelijk trad hij in als predikant te Lunteren. De echtelieden bleven daar ruim negen jaar wonen en kwamen toen met hun twee dochtertjes Hesseltje en Sijbregje, vier en één jaar oud, naar Zoetermeer. Daar kregen de meisjes nog twee broertjes: Johannes (1888) en Jentje Hendrikus (1891), die door vader Bootsma zelf werden gedoopt in de Oude Kerk. Over het reilen en zeilen in het gezin zijn geen details bekend, maar rond of na de geboorte van hun tweede zoon, moet het goed mis zijn gegaan tussen Ymte en Trijntje. Zo erg zelfs, dat het op een echtscheiding uitliep, in de 19e eeuw, en zeker voor een domineesgezin, iets ongehoords! Volgens W.M.C. Regt, die lijsten van Nederlandse predikanten heeft opgesteld, verliet Trijntje haar man “en ging er met een ouderling aldaar vandoor”! Wie die ouderling was? Daarvoor bieden de notulen van de kerkenraad uitkomst. Dit college bestond uit acht ouderlingen en diakenen en werd

De wagenmakerij van Koorevaar aan de Vlamingstraat omstreeks 1908, toen al overgenomen door Jacobus Ziëre. Links mevrouw Ziëre-Koorevaar

Mevrouw Bootsma-van Sittert, de moeder van de schrijfster, met een Hongaars meisje

voorgezeten door de dominee. Deze schreef ook de notulen, hetgeen er waarschijnlijk de oorzaak van is dat er geen letter op papier staat over het domineesgezin, terwijl de scheiding en wat daaraan vooraf ging de gemoederen toch danig moet hebben beroerd. Uit de notulen blijkt dat in mei 1891 een ouderling bedankte voor zijn ambt, zonder opgaaf van redenen. Dat was Pieter Koorevaar, een 54-jarige wagenmaker, die met zijn gezin aan de Vlamingstraat 65 woonde. Wellicht was er toen al sprake van fricties tussen de dominee en de ouderling? Volgens het bevolkingsregister bleven zowel Trijntje als Pieter bij

hun gezin, maar in november 1892 werd de echtscheiding uitgesproken. Twee dagen daarvoor vertrokken de wagenmaker en de domineese naar Borgerhout in België. Mevrouw Koorevaar bleef achter en haalde haar dochter terug naar huis. Die dochter was eveneens getrouwd met een wagenmaker, Jacobus Ziere uit Zevenhuizen, die de zaak toen overnam. Dominee Bootsma bleef met zijn vier jonge kinderen in de pastorie achter. In mei 1895 zou hij voor de tweede keer trouwen. Hij was toen bijna 44 jaar oud, de boerendochter van de Zegwaartseweg waar hij zijn oog op had laten vallen, was 27. Anna Sebilla Elizabeth van Sittert heette ze en ze was een achternichte van de laatste dominee Van Sittert. Als jong meisje zal ze daarom vast wel eerder in de pastorie zijn geweest. Binnen een jaar werd Rie geboren en daarna volgden nog drie zonen. In 1902 kreeg Anna een tweeling, maar beide kinderen overleden al spoedig. Vijf jaar later kwam er tenslotte nog een zoon, IJmte en het jaar daarop werd Sibbeltje geboren. Rie was toen 12 jaar oud en haar oudste (half)broer was toen net het huis uit. De anderen zouden volgen, totdat Rie zelf ging trouwen, op 21 januari 1925, met de arts Frans van Deursen.

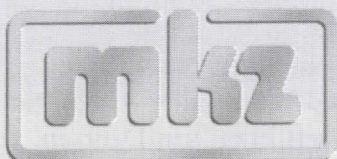
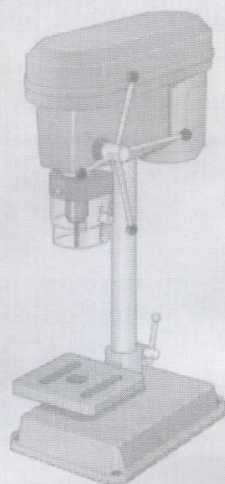
Nu óók voor particulieren!

LASSEN ○

ZETTEN ○

DRAAIEN ○

VERKOOP ○

MKZ-Metaalbewerking

Industrieweg 21, Zoetermeer

Telefoon (079) 341 63 41

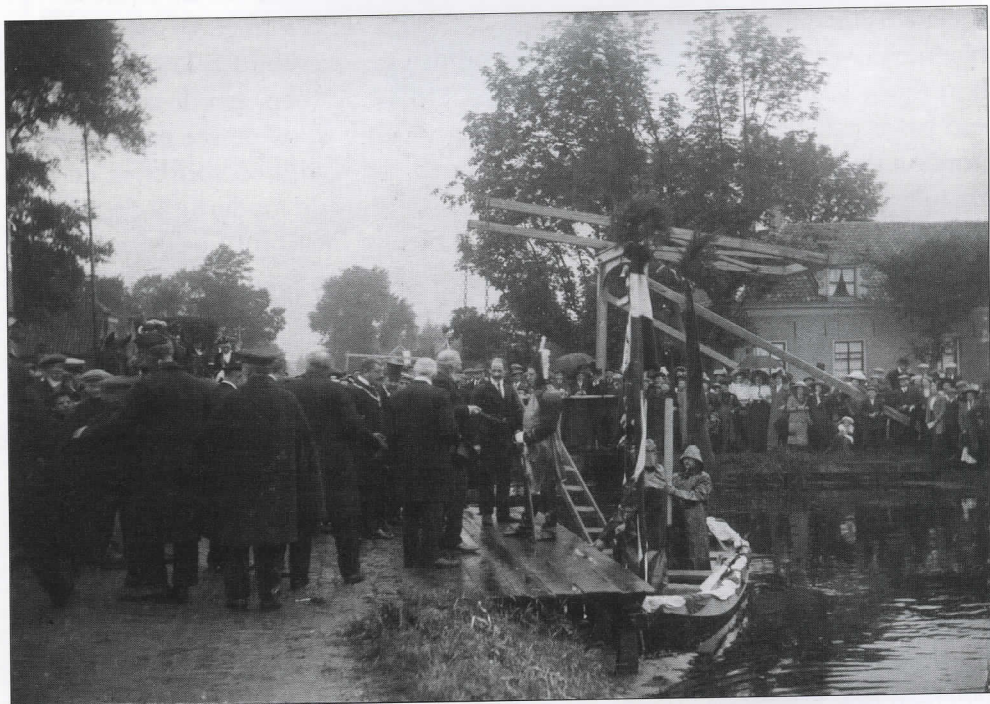
De pastorie

Terugdenkend aan een reünie in 1966 schreef Rie Bootsma in 1972: “Het was een enige dag vol herinneringen en herkenningen! Van het oude dorp was nog iets over, het raadhuis, het huis van de deftige oud-burgemeester Bos, Scheer, de N.H. kerk enz. De oude pastorie tegenover het huis van de burgemeester bleek al jaren geleden afgebroken te zijn en vervangen door een modernere. Ook van de tuin die zo precies aansloot bij dat oude huis was niet veel meer over dan een semi-modern, aangelegd, koud geval. Waarom dat huis uit de zeventiende eeuw destijds niet op de lijst van monumentenzorg is geplaatst, begrijp ik niet. Van de grote, met wit-zwarte marmeren tegels bevloerde vestibule, de lange gang met dwarsgang, de drie grote zolders met schoorstenen waarin nog hammen gerookt konden worden en waar de wind door huilde en zong als verhalen uit een ver verleden, de balken waarop de namen en datums van vorige bewoners geschilderd waren, tot de kelders met oude tegels, de stenen binnenplaats met de regenput, was dat huis één stuk geschiedenis. De twee poorten aan weerszijden, één gemetseld in een gaaf oud muurtje - weg - de grote eeuwenoude prachtige kaarsrechte rode beuk, de enorme treurwilg die er bijna even hoog tegenaan leunde en zijn takken wijd over de sloot uitspreidde, de prieltjes, de donkere hoekjes, de artistieke bruggetjes - weg. In het bos (!) een eilandje, achter de tuin, o.a. de enorme sneeuwballenboom, waarvan de takken zwaar van de prachtige grote witte bloemen over de bossloot hingen, alsof ze niet genoeg konden krijgen van hun eigen weerspiegeling in het water. Op de Dobbestoep, aan de overkant van het water de Meerpolder, wijd en rustig met het gezonde vee en aan de horizon de kerk van Zoeterwoude. Romantiek, die voorgoed voorbij is, een rust die opgeslokt is door de tijd, teniet gedaan door de moderne technieken waar we niet meer buiten kunnen, maar die diep in ons soms heimwee doen ontstaan naar een zonsopgang op de Dobbestoep. De wind in de schoorstenen, de rust in zoveel hoekjes op de zolder van het oude huis, een tijd dat ieder jaar de ooievaars terugkwamen op het nest in de tuin van de pastoor, hun nest in orde maakten, jongen kregen, weer vertrokken en terugkwamen. Ik heb een heel moeilijke jeugd gehad, maar als ik aan die tijd terugdenk, staat er altijd als een rustpunt het huis, zie ik weer de tuin als iets dierbaars, verdwenen alsof het nooit bestaan heeft, een fata morgana.”

Dorpelingen

Naar aanleiding van enkele toegestuurde foto's merkte ze op: “Op de (...) foto staat een Fordje, ik weet bijna zeker dat dat van de dames Visser was, die op de Molenweg woonden. Zij waren de eersten die een auto hadden, een geval waar iedereen nog voor naar buiten kwam. Liesbeth Visser is later getrouwd met

Frits Bos, de burgemeester van Zoetermeer. Haar trouwfoto heb ik nog. Ook heb ik nog een foto van het onafhankelijkheidsfeest in 1913. Willem Reeuwijk landde in vol ornaat tussen de boerderij van Koetsier en de brug, uit een roeiboort, als prins of koning Willem van Oranje, komende dus uit Engeland. Duidelijk te herkennen nog de beide burgemeesters, mijn vader, Dirk van Es en natuurlijk de prins. Het doet zo naïef aan voor ons, na twee wereldoorlogen, deze haast kinderlijke ernst waarmee de hoge heren, allen met hoge hoed, hun toespraken schijnen te houden. Ook heb ik nog een vlijmscherpe foto van het destijds bestaande kinderkoor, ik geloof 'De Lofstem', dirigent de heer Nieuwenhuijsen, trouwens ik moet 'r nog meer hebben al is er al veel naar mijn broer gegaan in Den Haag. Zo gaan en komen ook de herinneringen, de dorpsverhalen: Noppe, de spiritistische veldwachter, een schat van een man, maar die ons als kinderen de stuipen op het lijf joeg als hij in het donker al gesticulerend zijn overleden zoon opriep. Dokter Meerburg waarvan de gehate verhalen gefluisterd werden, dat hij met vrouw Jongerius die hem hielp bij de geboorte van vele kindertjes, na een zware nacht een beetje teut de weg afkwam. De kindertjes moesten volgens vrouw Jongerius met brandewijn gewassen worden, niemand geloofde dit en zag het ook, maar de brandewijn was er, en gebruikt. De familie Van Hamersveld, schele Stien

De aankomst van de Prins in 1813, nagespeeld aan de Vlamingstraat in 1913

Kerkvoogd Piet Beek

van der Eyk die in haar spionnetje alle paartjes afloerde en de ouders waarschuwde. Piet Beek, kerkvoogd en legendarisch gierig, die steevast als hij op bezoek kwam, vroeg: “Zo meid, zo jongen, hoe gaat het op school?”, zelfs toen ik al lang secretaresse was op Buitenlandse Zaken. Piet Neus zeiden de jongens om zijn enorme voorgevel, wat zulke fatale gevolgen had dat ik, toen mijn vader eens jarig was, hem begroette met: “Dag, mijnheer Neus”. En mijn moeder, volkomen van de kaart, vroeg: “Mijnheer Beek, gebruikt u suiker in uw neus?” Des te erger, omdat mijn ouders zich zo afhankelijk voelden van deze grote, rijke

kerkvoogd. De oude Herwijnen met zijn sik, voorlezer, die zich telkens vergiste. Ik zie hem nog staan. Bspottelijk eigenlijk die voorlezers, maar zo ging dat toen. Eens moest hij uit de Openbaringen het hoofdstuk lezen over het Vredesrijk. Er staat zoiets als ‘de koe en de berin zullen tezamen weiden’, hij las: “... de koe en de boerin”, kuchte een paar maal en las toen “de boer en de boerin zullen tezamen grazen”, en toen gaf hij het op.”

De keerzijde van de medaille

Het leven van een domineesdochter ging niet over rozen: “Meester Riezebos waar we orgelles van hadden, die ontzettend stonk naar mandarijnen als hij in mijn oor schreeuwde: “Bès, bès” of : “Meid, sufferd, je grijpt weer een hele dot verkeerde”, allemaal stemmen die verklonken, gestalten die zijn vergaan, ook die van de keerzijde der medaille. De armoe thuis, met een salaris te veel om van te sterven enz., stand ophouden, klaar staan, want die prachtige pastorie was ook een glazen huis, paradox. Een groot huis met twaalf kamers, een grote tuin, tien kinderen, fl. 1800,- en niets extra’s voor het onderhoud van de pastorie of de tuin. O ja, met de slacht een bord met karbonaden waarvoor je moest knikken en bedanken. En dan die moordende orthodoxie, geen dominee zwaar genoeg. Als er een dominee kwam, die Heer zei in plaats van HEERE, was hij verdoemd. (...). En in hun eigen leven? Zoals dominee Gravemeyer eens zei: “God in de brandkast van Maandagsmorgens vóór de veemarkt en Zaterdag eruit. De pesterijen van mijn vader, de ellende thuis,

de pesterijen van Jantje Poot, de boer op de Voorweg, de enige idealist en socialist, door de fijne Chr. boerenzoons die zich niet ontzagen de tbc-dochters van Poot die in een tentje lagen te kuren, uit te jouwen.

De boerenarbeiders die, als ze krom van de reuma niet meer konden, naar huis werden gestuurd met één pintje melk per week en fl. 2,50 van de diaconie en een pakje met Kerstmis! Ik zou er een trilogie over kunnen schrijven: Zoetermeer/Zegwaard, wit (de gein en humor)-zwart (de ellende en het schijn-Christendom). Zelf zou ik zo graag nog eens een dienst op zondag meemaken in de gerestaureerde N.H. Kerk. Zijn bij die restauratie ook de armenbanken verdwenen aan weerszijden van de ingang van de kerk waar het eeuwig tochtte, maar ze zaten er ook voor niks(!), de afgewerkte boerenarbeiders en zo hoorde het ook en zo wilde God het. Heer en knecht zei een van de Bossen destijds. Als kind durfde ik nooit die kant uit te kijken, zo 'rot' vond ik het."

Keihard Christendom

Over de destijds al in orthodoxe hervormde kringen heersende gedachte dat

de mens zondig wordt geboren, maakte mevrouw Van Deursen zich 60 jaar later nog kwaad: "Nu is het een op hol geslagen tijd, maar aan die goeie oude tijd mankeerde ook wel het een en ander dat niet zo best was.

Neem alleen al de brief van de heer A. Visser 10.3.1868 [gepubliceerd in Honderd jaar christelijk onderwijs in Zoetermeer, 1961] wat hij daar schrijft over "de uitverkiezing". Wat een keihard Christendom en

De Oude Kerk in 1954. Links achterin staan nog de zogenaamde armenbanken (foto Rijksdienst voor de Monumentenzorg)

ARTOTHEEK

'DE VLAMING'

Verbuur

beeldende

kunst

Voor bedrijven en particulieren

Vlamingstraat 2a
2712 BZ Zoetermeer
Telefoon 079 3169551

wat een arrogantie, alsof zij de sleutels in handen hadden van hemel en hel. Enfin, mijn hele jeugd heeft in dit teken gestaan, niet van mijn vader, maar de preken, het gezwijmel van de bezwaarden die in de pastorie hun gemoederen luchtten. Zo was er een boerenarbeider van een van de Bossen, die binnens stormde. "O dominee, ik ben toch zo slecht, ik lig zo in Gods goot" en meer van dat moois. Mijn vader gaf ons een wenk van "weg wezen" maar Hayes riep: "nee, laten de kinderen maar vroeg weten dat ik als een uitverkoren vat als een brandhout uit het vuur ben gered!" enz. enz. en "ik ben zo slecht!", tot mijn vader met al zijn geduld dit [gejammer] te veel werd en zei: "Ja man, ik weet wel dat je slecht bent", maar gelegenheid om zijn zin af te maken kreeg hij niet. De arme zondaar vloog op: "Wie heeft je gezegd dat ik slecht ben, wat een schoft, zeker een van die mooie Bossen die gekletst heb". Mijn vader zei: "Beste man, het zijn je eigen woorden". "Ja maar", hakkelde hij, "ik bedoel het geestelijk en de andere niet". Als een gebroken man ging hij de deur uit."

Meester Nieuwenhuijsen

Lezend in Honderd jaar christelijk onderwijs: "De foto's in uw boek zijn erg duidelijk, met die op blz. 36 te beginnen, waarop ik iedereen nog herken. Ouwe Dirk (Riezebos), de kerkuil (Nieuwenhuijsen), Piet Neus (Beek). Die meester Nieuwenhuijsen, die toen ik in de vijfde klas zat stevast vroeg:

Bovenmeester Hendrik Nieuwenhuijsen,
bijgenaamd "de kerkuil"

"Wie is de knapste man in Nederland", waarop de hele klas zei: "Dr. Kuyper". Stel je voor dat je eens Troelstra geroepen had, het dak van de Christelijke school zou zijn ingestort. Sommige dingen uit je jeugd haken gewoon in je, leuke en pijnlijke voorvallen. Diezelfde meester N. vroeg eens: "Hoeveel vierden gaan er in één hele". Iemand achter me zei me voor, spieken noemden ze dat later, en ik zei het na: "Vier, meester". Daar ik ongelooflijk stom in rekenen was, verbaasde dit meester N. zo, dat hij uitriep: "Kinderen, dit weet zelfs Rie Bootsma", en eigenlijk wist ik het helemaal niet. Ik was al een jaar of vijf getrouwd, toen ik hem nog eens ontmoette in de bus naar Den Haag. Leuk gesprek gehad. "Meid", zei hij "wat fijn dat je het zo ver geschopt hebt met je baan op B. zaken en ik dacht: "Omdat jullie nooit gezien hebben dat ik een uitgesproken aanleg voor de Nederlandse taal en talen in het algemeen had en je me dood liet broeien op die verschrikkelijke breuken-sommen". Iedere dag weer, en het hielp niets, ik kan het nog niet."

Aldus Rie Bootsma.

Het graf van haar moeder in de schaduw van de Oude Kerk inspireerde haar tot een kort gedicht:

*Een souvenir
Ik loop over het pad, langs de oude kerk naar het kerkhof
en lees van iedere zerk de namen.
De meeste, die daar liggen
heb ik vroeger gekend.
Heel even rust mijn hand op hun steen
en zijn we weer samen.
God geve je Vrede
in eeuwigheid,
Amen.*

Met dank aan Yolanda Kruls voor haar steun bij het speurwerk naar de erfgenamen van de schrijfster.

Bronnen:

Centraal Bureau voor Genealogie (Den Haag): "Handschrift Regt"

Gemeentearchief Zoetermeer (GAZ): Archief Hervormde gemeente Zoetermeer, notulen kerkenraad

GAZ: Bevolkingsregister Zoetermeer en Zegwaart

Brauckman, A., Uyt d'oude pampieren afl. 35 in: Het Nieuws, 1917

R. Grootveld en B. Koopmans, Samen onder één dak, jubileumboek van de Adventskerkgemeente te Zoetermeer, 1995

Historie van Zegwaart en Zoetermeer in: Haagsche Courant, regio-editie 8-7-1959

MEEÛS®

Goed geregeld dus.

**Huis kopen?
Huis verkopen?**

079-3167771

Een deel van het reisgezelschap

Mooie en leerzame busuitstap naar Noord-Holland

Frans Rijkaart

Op 20 september had de activiteitencommissie een bustocht georganiseerd naar Noord-Holland. Om 8.30 uur gingen we weg uit Zoetermeer. We hadden een goed gevulde bus. Na ruim een uur de eerste halte: koffie in Zunderdorp, een landelijk dorpje onder de rook van Amsterdam. Vooral een smalle brug leek een obstakel voor de chauffeur, maar alles ging goed. We hoefden niet te duwen. Daarna volgde een bezoek aan Hoorn onder leiding van een gids. De Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC), die bestaan heeft van 1602 tot 1798, regelde de handel op (Oost)-Indië. Gedurende haar bestaan had de VOC een miljoen mensen in dienst, van Middelburg tot Texel. Het lossen van tropische waren gebeurde wel in Hoorn, volle schepen vertrokken altijd van de rede van Texel. De Oosterpoort, de enig overgebleven stadspoort van de vijf die er zijn geweest, dateert van 1578. Hoorn had zijn eigen Robin Hood (die steelt van de rijken en geeft aan de armen): Platte Thijs. Een beeld van hem bevindt zich in het West-Fries Museum, dat wij niet hebben bezocht. Wel zagen we onder meer een gevel uit 1613, van een huis met de keuken onder het huis en een overstraatse tuin: rondom het huis was geen tuin, die bevond

zich aan de overzijde van de straat. We zagen een gevelsteen met de tekst 'Bossu Zeeslag 1573'. Van alle handel in Hoorn had de VOC maar een aandeel van 11,5 procent. De rest kwam uit Rusland en de Levant (de landen ten zuiden van Frankrijk en Italië). De VOC was de eerste multinational in Nederland. Ze gaf ook al aandelen uit. Aan de haven zijn gevels te zien uit 1618 (In de Stretsvarer - verwijzing naar de Straat van Magelhaens, in Zuid-Amerika; het Handelshuis van Alkmaar) en uit 1616 (In de Ostevarer - fluitschip; het Handelshuis van Amsterdam) aan de Oude Doelenkade. Daar vinden we ook jongere pakhuizen met de namen De Koophandel, De Landbouw en De Nijverheid. Aan de Veermanskade zijn zes schitterende gevels naast elkaar te zien. Op één ervan staat de tekst 'Int wapen van Ienuwe' (Genua). Aan de haven wees de gids van het Gilde ons op beelden van de drie Scheepsjongens van Bontekoe's reis naar Oost-Indië (1618-1620). In 1994

heeft prinses Margriet ter plekke een maquette onthuld. Rond 12.30 uur brak de zon goed door, zodat de jassen in de tas konden. Op het terras werd koffie gedronken en druk (bij)gepraat aan de voet van het (voormalige) Belastingkantoor. Wat sommigen opviel, was dat er drie jaartallen op het gebouw staan: 1532, 1651 en 1750. Helaas was de enthousiaste gids al vertrokken om dit te kunnen toelichten. Na het bezoek aan Hoorn begaven we ons naar de Beemster. Deze droogmakerij is in de zeventiende eeuw tot stand gekomen met behulp van tientallen molens. Dat gebeurde onder leiding van Leeghwater, die molenmaker was.

De Oosterpoort te Hoorn

De scheepsjongens van Bontekoe

Het Agrarisch Museum Westerhem is ingericht in een stolpboerderij van ruim 100 jaar oud. Ooit waren er tien kaasfabrieken in de Beemster, nu nog maar één. Naast de paardenstal werd de was gedaan. Het vuile water liep via de groep weg.

Achterop een koets/speelwagen/brik staat de tekst:

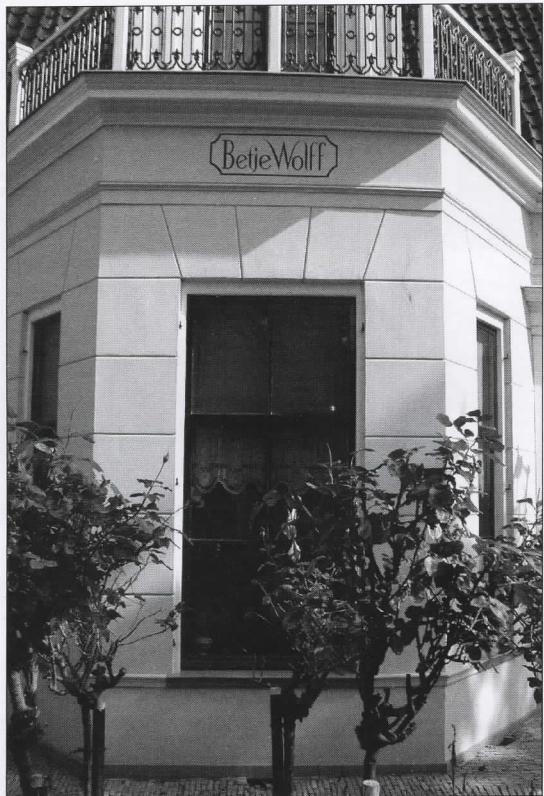
*Al die mij ziet
En niet mag lijden
Die keert zich om
En laat mij rijden
Al is de weg
Ook recht of krom
Ik rij maar voort
en zie niet om*

De kar is gemaakt van zeer hard iepenhout. Ook zagen we de voerzak van het paard, dat nog maar enige generaties geleden dienst deed als trekker van kolen-, groente- of bakkerskar. In het museum hangt een fotogalerij van meer dan vijftig boerderijen in de Beemster. In het gebied wordt in hoofdzaak veeteelt bedreven, éénderde is akkerbouw en in het zuidoosten van het gebied vinden we veel fruitteelt. De Beemster is op weg naar zijn vierhonderdste verjaardag. In 2008 is het vier eeuwen geleden dat men met het droogmaken van het gebied begon. Dat gaat men groots vieren.

Onder de bedstee sliep het ondergeschoven kindje. Het museum streeft ernaar, in 2003 3000 bezoekers te krijgen. In 2002 waren het er 2700. Dat is aanzienlijk minder dan de 4500 à 5000 bezoekers die het Museum Betje Wolff jaarlijks aan de kassa krijgt. Betje Wolff woonde tussen 1759 en 1777 in deze voormalige pastorie met haar man dominee Wolff, die ruim dertig jaar ouder was dan zij. Betje woonde voor haar trouwen in Vlissingen en kende de dominee door intensieve briefwisseling. In 1775 schreef Betje de dichtbundel Stichtelijke gedichten. Als dominee in 1777 overlijdt, komt Aagje Deken bij Betje inwonen. Een jaar later verhuizen ze naar De Rijp, ook in Noord-Holland en een paar jaar later naar Beverwijk.

Het tweetal was voorstander van de Franse Revolutie die in de lucht hing en in 1789 concreet werd met de leuze “Liberté, Egalité, Fraternité” (Vrijheid, Gelijkheid, Broederschap). Achter het museum bevindt zich een fraai onderhouden tuin, waarin onder meer noten en appels van het ras ‘Beemster vroeg’ groeien. In deze tuin kregen we een zeer boeiende lezing van een vrijwillige medewerkster van het museum.

Met de zon aan de lucht kwamen we rond 18 uur in Zoetermeer terug. Een dagje cultuur gedaan. Activiteitencommissie, dank je wel. Ga zo door.

De adverteerders en de hierna genoemde bedrijven maken het met hun financiële steun mede mogelijk dit blad uit te geven.

Van As Makelaardij bv

Eerste Stationsstr. 61, tel. (079) 316 44 45

Dranken/Wijnhandel Boonekamp

Dorpsstraat 130, tel. (079) 316 38 02

Bouwmarkt De Bouwhof

Edisonstraat 88, tel. (079) 331 07 00

Cammeraat IJzerwaren

Eerste Stationsstr. 48, tel. (079) 316 37 31

Carrosseriefabriek Joost Lamboo bv

Koperstraat 40, tel. (079) 363 44 44

Het Fluitschip historisch onderzoeks-
en adviesbureau, tel. (079) 316 78 46

Henneken Radio en TV

Den Hoorn 7, tel. (079) 316 24 90

Linthout Foto Video

Dorpsstraat 68, tel. (079) 316 30 84

Roos Kantoorboekhandel

Dorpsstraat 155, tel. (079) 316 35 80

Rové Licht & Sfeer Eerste Stationsstr. 3

tel. (079) 316 64 88

Schoenen Van Veen

Dorpsstraat 83, tel. (079) 316 31 65

Slagerij Vollebregt

Dorpsstraat 127, tel. (079) 316 35 25

Personenvervoer Van der Slik

Blauwroodlaan 296, tel. (079) 361 61 61

Verlaan Verfspciaalzaak

Vlamingstraat 5, tel. (079) 316 34 76

Van Waaij Wonen

Coppeliashouw 30, tel. (079) 343 53 30

Uw huis verkopen?

Duidelijk, Helder, Betrouwbaar!

van Brero & Breugem

NVM REGISTER MAKELAARS - TAXATEURS

Dorpsstraat 14 (naast het Nicolaasplein) 2712 AK Zoetermeer

tel.: 079-3160061 fax: 079-3160026

e-mail: info@vanbrero-breugem.nl internet: www.vanbrero-breugem.nl

Gratis waardebepaling! Bel 079 - 3160061

Outdoorspecialist Van Herwijnen

Dorpsstraat 66 anno 1908

berg/wandelschoenen
kampeerartikelen
schietsport
dartsport

dump
van Herwijnen
SINDS 1891

tenten
klimsport
vrijtijdskleding
campingaz dealer

Dorpsstraat 66 - Zoetermeer - Telefoon (079) 316 35 51 - www.herwijnenzoetermeer.nl